

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/23/2018
Identifikačné číslo spisu: 5017200328
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5017200328.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: CONTROL-VHS-SK, s. r. o., IČO: 36 402 613, so sídlom Priemyselná 6, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 34024-3/2017-BA zo 14.06.2017, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 24Sa/32/2017 zo 04.12.2017, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej z a m i e t a .
- II. Žalobcovi p r i z n á v a právo na náhradu trov kasačného konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom sp. zn. 24Sa/32/2017 zo 04.12.2017 Krajský súd v Žiline zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. 34024-3/2017-BA zo 14.06.2017 spolu s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Žilina č. 700-1610218117-GC04/17 zo 06.02.2017. Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina prvostupňovým rozhodnutím č. 700-1610218117-GC04/17 zo 06.02.2017 predpísala žalobcovi penále za obdobie január 2015, február 2015, marec 2015, apríl 2015 a máj 2015 spolu v sume 6 200,22 eur, vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistenie do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a povinných príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v štátnej pokladnici, resp. do dňa, ktorý predchádzal dňu zverejnenia uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku. Žalovaný správny orgán druhostupňovým (napadnutým) rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu v celom rozsahu a prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu potvrdil.

2. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že penále nie je zákonným úrokom z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky na poistné, ale samostatnou pohľadávkou, ktorá je vymáhateľná až jej

právoplatným predpísaním žalovaným; nemožno potom dôvodne tvrdiť, že žalovaný mal aj takúto pohľadávku prihlásiť v reštrukturalizácii, keďže táto ešte v predmetnom čase nebola predpísaná. Zákonodarcu neustanovil žalovanému lehotu, v ktorej bolo potrebné penále predpísať. Z uvedeného však nevyplýva, že reštrukturalizačné konanie by malo byť pre žalovaného irelevantné. Reštrukturalizácia je zákonom riadený proces ozdravenia podniku, ktorého cieľom je uspokojenie veriteľov vo väčšom rozsahu ako pri konkurze a zachovanie prevádzky podniku. Na ten účel zákon pripúšťa, aby prostredníctvom reštrukturalizačného plánu dochádzalo k rôznym zmenám v právach a povinnostiach dlžníka v reštrukturalizácii a jeho veriteľov. Medzi opatrenia, potrebné na dosiahnutie cieľa reštrukturalizácie, patrí aj predĺženie lehoty splatnosti pohľadávok veriteľov, resp. aj ich čiastočné odpustenie, čo vyplýva z § 135 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Závazná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť, pričom, ako vyplýva z § 132 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých účastníkov plánu. Z reštrukturalizačného plánu žalobcu, potvrdeného Okresným súdom Bratislava I dňa 28.12.2015, vyplýva povinnosť žalobcu uspokojiť žalovaného v 100,00 % rozsahu najneskôr do 31.12.2020 v splátkach a to z cash-flow vytvoreného na základe podnikateľského plánu podľa prílohy B17 tohto plánu v termínoch a v rozsahu uvedenom v bode X. reštrukturalizačného plánu. Voči žalovanému sa plán stal účinným dňom zverejnenia uznesenia v Obchodnom vestníku. Týmto dňom došlo zároveň k zmene v záväzku žalobcu voči žalovanému. Žalovaný však reštrukturalizačný plán, ako právnu skutočnosť meniacu obsah žalobcovho záväzku, nezobral vôbec do úvahy. Vzhľadom na zmenu splatnosti poistného za mesiace január 2015 až máj 2015 v dôsledku reštrukturalizačného plánu (splatnosť v splátkach od decembra 2016), preskúmaným rozhodnutím žalovaného bolo penále za dlh na poistnom a príspevkoch za január 2015 až máj 2015 vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania od dňa splatnosti poistného a povinných príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v štátnej pokladnici, do dňa, ktorý predchádzal dňu zverejnenia uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku, žalobcovi predpísané v rozpore so zákonom. Uvedol, že žalovaný sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaoberal po právnej stránke odôvodnením, prečo dospel k záveru, že platby poistného neboli zaplatené včas a riadne. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia nebola uvedená tá relevantná časť reštrukturalizačného plánu, ktorá sa týka prihlásených pohľadávok, ich výšky. Žalovaný sa rovnako v napadnutom rozhodnutí nevenoval ani právnomu rozboru účinkov reštrukturalizácie na otázku splatnosti poistného a príspevkov, čo sa týka najmä ich zmeny. Súkromnoprávna úprava príslušenstva pohľadávky zakotvená v ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka sleduje odlišný cieľ. Dotknuté ustanovenie Občianskeho zákonníka sa výslovne nevzťahuje na penále. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná (sťažovateľka) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že poistné a povinné príspevky za obdobie január 2015 až máj 2015 si do reštrukturalizácie riadne a včas prihlásila. Penále predpísala len do dňa, ktorý predchádzal dňu zverejnenia uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku, pričom k predpísaniu penále došlo až po skončení reštrukturalizácie žalobcu. Do potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom existuje pohľadávka na poistnom a povinných príspevkoch v pôvodnej nezmenenej výške, a teda nič jej nebráni, aby predpísala penále, z pôvodnej, celej výšky poistného a povinných príspevkov. Dodala, že zmena pohľadávky, čo sa týka jej výšky a splatnosti nastáva až zverejnením uznesenia súdu o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku, t. j. zmena v počítaní penále sa dotýka až obdobia po zverejnení uznesenia. Za obdobie po zverejnení uznesenia súdu o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku už môže predpísať penále len zo zostatku pohľadávky určenej v reštrukturalizačnom pláne po uplynutí zmenenej lehoty splatnosti v prípade nedodržania lehoty určenej v reštrukturalizačnom pláne.

4. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, v súlade s § 455 S. s. p. bez nariadenia pojednávania, a dospel k záveru, že

kasačná sťažnosť žalovanej je nedôvodná.

6. Podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

8. Podľa § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepenažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len „prednostné pohľadávky“). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia.

9. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. reštrukturalizačný plán (ďalej len „plán“) je listina upravujúca vznik, zmenu alebo zánik práv a záväzkov osôb v nej uvedených (ďalej len „účastník plánu“), ako aj rozsah a spôsob uspokojenia tých účastníkov plánu, ktorí sú veriteľmi prihlásených pohľadávok, prípadne akcionármi dlžníka. Po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých účastníkov plánu.

10. Podľa § 135 ods. 2 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. opisná časť plánu musí obsahovať tiež podrobný opis opatrení potrebných na dosiahnutie účelu reštrukturalizácie, ktorými sú najmä zmeny pohľadávok veriteľov, najmä predĺženie lehoty ich splatnosti alebo ich čiastočné odpustenie, alebo ich uznanie za nevymáhateľné.

11. Podľa § 155 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. ustanovenia plánu sa zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku stávajú účinnými voči všetkým účastníkom plánu; ustanovenia plánu o novom úvere sú účinné voči každému.

12. Podľa § 155 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. plán potvrdený súdom sa považuje za právny úkon urobený vo forme a spôsobom, ktorý je vyžadovaný osobitnými predpismi pre vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v pláne. Ak je pre vznik, zmenu alebo zánik práva alebo záväzku obsiahnutého v pláne potrebné rozhodnutie príslušného orgánu, právo alebo záväzok vznikne, zmení sa alebo zanikne až rozhodnutím príslušného orgánu; príslušný orgán nemôže odmietnuť vydať potrebné rozhodnutie len z dôvodu, že plán ako právny úkon nie je urobený vo forme alebo spôsobom vyžadovaným osobitným predpisom.

13. Okresný súd Bratislava I uznesením sp. zn. 3R/2/2015 z 24.07.2015, zverejneným v Obchodnom vestníku 06.08.2015 rozhodol o začatí reštrukturalizačného konania žalobcu a potvrdil reštrukturalizáciu žalobcu. Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3R/2/2015 z 28.12.2015, zverejneným v Obchodnom vestníku 04.01.2016, bol potvrdený reštrukturalizačný plán žalobcu a ukončená reštrukturalizácia.

14. Podľa schváleného reštrukturalizačného plánu žalobca uhradí nezabezpečeným veriteľom 1 (medzi ktorých patrila aj žalovaná s pohľadávkou na poistné a povinné príspevky za mesiace január 2015 až máj

2015) zistené nezabezpečené pohľadávky v 100 % rozsahu najneskôr do 31.12.2020 v splátkach podľa rozpisu v bode X. reštrukturalizačného plánu.

15. Sociálna poisťovňa najkôr predpísala žalobcovi penále rozhodnutím z 22.06.2016, zrušeným rozhodnutím ústredia Sociálnej poisťovne z 20.10.2016. Po zrušení Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina dňa 06.02.2017 opäť predpísala penále, ktoré bolo potvrdené preskúmaným rozhodnutím žalovanej zo 14.06.2017.

16. Kasačný súd tvrdenie sťažovateľky, že do potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom existuje pohľadávka na poistnom a povinných príspevkoch v pôvodnej a nezmenenej výške, a teda, že zmena v počítaní penále sa dotýka až obdobia po zverejnení uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu, nepovažoval za správne. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že v otázke penále je rozhodný skutkový a právny stav ku dňu vydania rozhodnutia, nie stav predchádzajúci tomuto dňu, nech už bol akýkoľvek.

17. Ako správne uviedol krajský súd, pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poistné a príspevky, ale až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. Ak sú splnené predpoklady ustanovené v § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., sťažovateľka, resp. jej pobočka má právo predpísať penále. Ak teda bol žalobca do 04.01.2016 v omeškani s platením poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, do tohto dňa, teda do právoplatného potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom, existovalo právo Sociálnej poisťovne predpísať žalobcovi penále z dlžnej sumy. Sociálna poisťovňa však toto svoje právo v uvedenej dobe nevyužila.

18. Sociálna poisťovňa v čase vydávania rozhodnutia o predpísaní penále z 20.06.2016 vedela o schválení reštrukturalizačného plánu a o zmene splatnosti pohľadávky na poistnom, od ktorého závisí predpísanie penále. Kasačný súd nesúhlasí s tvrdením Sociálnej poisťovne, že dlh na penále existuje v nezmenenej výške. Dlh na penále vzniká až jeho predpísaním, vydaním rozhodnutia o predpísaní penále. Nemožno sa preto stotožniť ani s názorom, že tento dlh existoval už v čase, kedy začalo reštrukturalizačné konanie. Dlh v tom čase neexistoval, preto nebolo možné si ho do reštrukturalizačného konania prihlásiť. Avšak po schválení reštrukturalizačného plánu, ktorého súčasťou bola aj pohľadávka na poistné za obdobie január 2015 až máj 2015, bolo potrebné skúmať, či nedošlo k zmene splatnosti pohľadávky na poistné.

19. Krajský súd správne dôvodil tým, že reštrukturalizácia je zákonom riadený proces ozdravenia podniku, ktorého cieľom je uspokojenie veriteľov vo väčšom rozsahu ako pri konkurze a zachovanie prevádzky podniku. Na ten účel zákon pripúšťa, aby prostredníctvom reštrukturalizačného plánu dochádzalo k rôznym zmenám v právach a povinnostiach dlžníka v reštrukturalizácii a jeho veriteľov.

20. Medzi opatrenia potrebné na dosiahnutie cieľa reštrukturalizácie, patrí aj predĺženie lehoty splatnosti pohľadávok veriteľov, resp. aj ich čiastočné odpustenie, čo vyplýva z § 135 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z.

21. Závazná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť, pričom ako vyplýva z § 132 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých účastníkov plánu.

22. Z reštrukturalizačného plánu žalobcu vyplýva, že pohľadávka Sociálnej poisťovne voči nemu sa zmenila čo do splatnosti pohľadávky. Voči žalovanej sa plán stal účinným dňom zverejnenia uznesenia v Obchodnom vestníku. Týmto dňom došlo k zmene v záväzku žalobcu voči sťažovateľke, k zmene splatnosti poistného.

23. Predpokladom predpísania penále je omeškanie s plnením poistného za určité obdobie. Vzhľadom na to, že uznesením z 24.07.2015 bolo začaté voči žalobcovi reštrukturalizačné konanie, do ktorého bola prihlásená aj pohľadávka, ktorá podmieňovala predpísanie penále (pohľadávka na poistnom) a reštrukturalizačný plán zmenil lehotu splatnosti pohľadávky na poistné, bolo nutné zaoberať sa tým, či a

kedy došlo k omeškaniu žalobcu s poistným už podľa schváleného reštrukturalizačného plánu, a teda, či boli splnené zákonné predpoklady na predpísanie penále.

24. Po dni schválenia reštrukturalizačného plánu preto žalovaná mohla predpísať žalobcovi penále len vtedy, ak sa dostal do omeškania s platením takto zmenenej pohľadávky čo do jej splatnosti podľa reštrukturalizačného plánu. Žalovaná, resp. prvostupňový správny orgán tak však neurobili a povahu reštrukturalizačného plánu ako právneho úkonu meniaceho práva a povinnosti do úvahy v rozpore so zákonom nezobrali.

25. Z uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná, a preto ju zamietol.

26. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na úplnú náhradu účelne vynaložených trov kasačného konania (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.). O výške trov kasačného konania rozhodne v zmysle § 467 ods. 1 S. s. p. v spojení s § 175 ods. 2 S. s. p. krajský súd po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.